

Opening AUHA 29 sept. - toespraak RVS

Titel: De kracht van onzekerheid

Geachte studenten,

Geachte dames en heren (in al uw titels en hoedanigheden),

Ik heb de eer en het genoegen om vandaag in naam van de Antwerpse Hogescholen de start van een nieuw academiejaar kracht bij te zetten, samen met u allen.

De *Next Generation* studenten zullen binnenkort het roer overnemen op weg naar onbegrensde opportuniteiten en veelbelovende carrières. Dat klinkt misschien overdreven maar dat is effectief zo: onbegrensde opportuniteiten en veelbelovende carrières. Toch lijkt die gouden horizon momenteel ook op te moeten boksen tegen een donkere wolk van onzekerheden. Onzekerheid is vandaag zeer tastbaar, op allerlei vlakken (milieu, energie, democratie, identiteit, welvaart, welzijn), we kunnen er niet onderuit. Een hele maatschappij zou voor minder zich vragen stellen en jullie studenten vermoed ik zeker ook.

Toch wil ik u de komende minuten meenemen naar een realiteit achter "The Great Wave"; er is ook een "Mount Fuji".

Om dit toe te lichten zal ik het voornamelijk hebben over duurzaamheid en digitalisatie.

Duurzaamheid

Er is veel onzekerheid op gebied van **duurzaamheid**:

Uitstoot bv

Scheepsbrandstoffen, zware brandstoffen, diesel, Amoniak, H2, CNG, LPG, LNG hebben allemaal voor- en nadelen. H2 vereist gigantisch veel energie om te maken en we moeten ervoor zorgen dat H2 ook effectief groen is, opgewekt dmv groene energie.

Scrubbers. Soort filters als oplossing die op de uitlaat gemonteerd worden. Dit werd internationaal gepromoot als DE oplossing om de uitstoot te beperken. Gelukkig is men daarop ondertussen al een beetje teruggekomen omdat men is beginnen beseffen dat de residuen die opgevangen werden in die filters gewoon in zee werden geloosd.

Energie aanpassingen in deze energiecrisis zal ervoor zorgen dat we voor echte **duurzame** oplossingen zorgen en het gesprek durven aangaan over externe kosten die geïnternaliseerd worden.

De oorlog in Oekraïne zorgt voor veel onzekerheid op verschillende vlakken zoals bv energie- & voedselbevoorradingen. Deze onzekerheid heeft er wel voor gezorgd dat de bevoorradingketens momenteel wel veel beter breed gekend zijn en dat wij terug weten dat spaghetti niet aan bomen groeit. Doordat de bevoorradingketens, en hun kwetsbaarheid, beter en breder gekend zijn; kunnen we juist bewuster en **duurzamer** omgaan met deze bevoorradingketens in de toekomst.

Digitalisering

Ook op gebied van digitalisering verandert er gigantisch veel. Daarbij is de kloof tussen “haves” en “have not’s” duidelijker dan ooit tevoren. De ontwikkelingen die we de voorbije jaren op gebied van e-learning hebben doorgemaakt, staan in contrast met een groot aantal mensen die onvoldoende digitaal geletterd zijn.

Als we dit op een gezonde duurzame manier aanpakken, dan zal verdere digitalisatie niet zo schrikwekkend zijn als dat we het nu soms aanvoelen omdat het draagvlak en de draagkracht veel breder wordt. Laten we vanuit onderwijs deze kloof onvermoeid blijven dichten.

Beste studenten: er is veel vraag om lessen digitaal te laten doorgaan. We mogen de toegevoegde waarde van hoorcolleges echter niet vergeten. Evenwichtig omgaan met het doel en de middelen moeten wij blijven bewaken. Digitalisatie mag geen doel worden. Overbrengen van kennis is het doel, hoorcolleges en e-learning zijn een middel. Hetzelfde geldt bv voor jullie sociale leven. Een gezond sociaal leven is een nobel doel. Sociale media zijn daarbij echter slechts een middel, maar spijtig genoeg is sociale media inmiddels voor velen een doel op zich geworden.

Voorgaande voorbeelden laten zien dat er wel degelijk antwoorden kunnen zijn voor onzekerheden. Maar echte toekomstbestendige oplossingen kunnen zelfs $1+1=3$ worden als we denken in termen als Twin Transities: digitale en duurzame transities die elkaar versterken.

Als we de onzekerheden niet behandelen kunnen die overslaan naar angst en angst is heel zelden een goede raadgever. Om die reden is het heel belangrijk dat wij elkaars onzekerheden constructief en duidelijk kunnen overbrengen. Eender welke onzekerheid komt voort uit het niet beheersen of kennen van de factoren die deze onzekerheid veroorzaken.

Dit is een plicht aan onze studenten, maar het is ook een brede maatschappelijke plicht van ons als hoger onderwijsinstellingen. De kracht en noodzaak van onze rol zit hem in het waken over kennis en ervaring uit het verleden die wij correct dienen in te zetten. Om die reden stellen wij als hoger onderwijsinstellingen onze middelen ter beschikking om samen een antwoord te bieden aan al die onzekerheden.

We bieden namelijk momenteel al:

- Onderzoeksmogelijkheden om bv verschillende alternatieve brandstoffen te vergelijken, zijn ze allemaal wel even duurzaam?
- Bieden wij een plek om onzekerheden en zelfs maatschappelijke angsten in kaart te brengen en te objectiveren. Een plaats om de discussie aan te gaan. (om zo extreme stellingnames te voorkomen)

Samen moeten we wel de *Next Generation* modellen opzetten die buiten de financiële aspecten ook meer een focus op welzijn en duurzaamheid voorzien. Deze modellen zullen even snel moeten kunnen wijzigen en zichzelf bijsturen als de omgeving waarin we leven.

Maar om dat op een degelijke manier te kunnen doen

1. roep ik jullie studenten op ons te blijven *challengen* als kennisinstellingen. Blijf onze processen en reeds opgedane kennis in vraag stellen. Zorg voor de zo broodnodige disruptieve Innovatie. Maar liefst wel op een constructieve manier aub :-)
2. roep ik jullie Hoger onderwijsinstellingen en Industrie op om nog meer Interdisciplinaire samen te werken. Laten wij elkaar nog meer zien als partners met hetzelfde doel. Het woord co-creatie wordt soms te pas en te onpas gebruikt maar in deze context geloof ik er resoluut in.
3. roep ik jullie Overheid op om meer vertrouwen te hebben in hoger onderwijsinstellingen. Het is niet met nog meer reglementeringen en formalisering dat we flexibel kunnen bewegen.

De enige zekerheid is onzekerheid maar dat is OK. Dat is zelfs een kracht. We hebben degelijke structuren die ons verder zullen helpen. Wij hebben stevige fundamenten, een stevige kiel waarop we kunnen bouwen. Flexibel om de schokken of golven op te vangen maar stevige genoeg om de nodige stabiliteit te bieden.

Ik heb er vertrouwen in dat we als hoger onderwijsinstellingen samen met jullie allemaal;

1. studenten,
2. industrie
3. en overheden

alle onzekerheden het hoofd kunnen bieden.

Samen kunnen we zorgen voor een *Next Generation* van welzijn en wel-VAART.
